

Ο Δάκος της ελιάς

Ο δάκος είναι ο σοβαρότερος εχθρός της ελιάς στην χώρα μας και σε ορισμένες παραμεσόγειες χώρες. Είναι δίπτερο, μονόφαγο και έχει 3 - 4 γενεές το έτος ανάλογα με την περιοχή. Είναι ολομετάβολο έντομο δηλ. αυγό, νύμφη και ενήλικο. Σε περιοχές με ήπιους χειμώνες, ενδεχομένως να παρουσιαστούν περισσότερες από μία μορφές ταυτόχρονα. Οι ζημιές που προκαλούνται στον καρπό της ελιάς, οφείλονται στα νύγματα τα οποία ανοίγουν τα θηλυκά άτομα πάνω στον καρπό προκειμένου να εναποθέσουν τα αυγά τους. Από τα αυγά αυτά θα προκύψουν οι νεαρές προνύμφες οι οποίες ανοίγουν στοές εντός του μεσοκαρπίου και τρέφονται από αυτό.

Η εναπόθεση αυτή προϋποθέτει ο καρπός να έχει φτάσει σχεδόν στο τελικό μέγεθος και να αρχίσει να γίνεται μαλακός. Η εναπόθεση αυτή συμπίπτει χρονικά περί τα μέσα του καλοκαιριού. Όταν ο καρπός αρχίσει και λαδώνει, τότε η προνύμφη εγκαταλείπει τον καρπό και νυμφώνεται στο έδαφος, επίσης μπορεί να διαχειμάζει και ως ενήλικο. Γενικά ο δάκος της ελιάς δεν ευνοείται από τις υψηλές θερμοκρασίες και την χαμηλή σχετική υγρασία. Για αυτό το λόγο, οι παραθαλάσσιοι ελαιώνες παρουσιάζουν μεγαλύτερους πληθυσμούς του δάκου. Επιπλέον σημαντικό πρόβλημα δημιουργούν οι δευτερογενείς προσβολές από μύκητες στους ήδη προσβεβλημένους από τον δάκο, καρπούς καθώς και στην ωστοκία και άλλων εντόμων στο σημείο που εναπόθεσε ο δάκος το αυγό.

Καταπολέμηση

Η ιδανικότερη μέθοδος καταπολέμησης είναι για χρόνια η χημική. Δοκιμάστηκαν επίσης και βιολογικοί μέθοδοι καταπολέμησης όπως είναι η εξαπόλυση φυσικών εχθρών του δάκου και οι μαζικές εξαπολύσεις στειρωμένων με ακτινοβολία δάκων με όχι όμως και τόσο καλά αποτελέσματα.

Στην καταπολέμηση του δάκου, συνίσταται να γίνεται παρακολούθηση της πορείας του ενήλικου πληθυσμού με τις γνωστές μας γυάλινες δακοπαγίδες, τύπου Mcphail. Εκεί

τοποθετείται ως ελκυστικό, υδατικό διάλυμα φωσφορικού ή θειικού αμμωνίου 2% και σε ορισμένες περιπτώσεις και διάλυμα υδρολυμένης πρωτεΐνης 4%. Συνήθως τοποθετούνται γύρω στις 50 παγίδες ανά 1000 δέντρα. Εκεί γίνεται η καταμέτρηση των θηλυκών και των αρσενικών ατόμων που παγιδεύονται.

Εάν ο αριθμός των ενήλικων ατόμων κυμαίνεται από 5 έως 20 άτομα ανά παγίδα και για διάστημα 5 ημερών, συνίσταται να γίνει ψεκασμός. Εκτός όμως από την καταμέτρηση των ενήλικων ατόμων στις γυάλινες παγίδες, συνίσταται να γίνεται και εκτίμηση του ποσοστού προσβολής του ελαιοκάρπου. Αυτό γίνεται με δειγματοληψίες καρπών που μαζεύονται περιφερειακά από τυχαία δέντρα και εύρεση των γόνιμων νυγμάτων. Όταν το ποσοστό γόνιμης προσβολής είναι 5% για τις ελαιοποιήσιμες ποικιλίες ή 2-4% για τις επιτραπέζιες, συστήνεται να διενεργείται ψεκασμός. Τα φάρμακα που χρησιμοποιούνται για τους ψεκασμούς είναι κυρίως οργανοφωσφορικά όπως είναι το dimethoate εμπορική ονομασία Perfecthion και πύρεθρα όπως το alpha-cypermethrin εμπορική ονομασία Fastac. Θα πρέπει να γίνεται πλήρη κάλυψη της κόμης του δέντρου με ψεκαστικό υγρό από εδάφους, ώστε να σκοτώνονται όχι μόνο τα ενήλικα άτομα αλλά και οι προνύμφες μέσα στον καρπό.

Τέλος, όσον αφορά την καταπολέμηση, θα πρέπει να αναφέρουμε και τους προληπτικούς δολωματικούς ψεκασμούς που σκοπό έχουν την προσέλκυση και θανάτωση των ενήλικων ατόμων πριν αυτά προλάβουν να ωοτοκήσουν στον ελαιοκάρπο. Το ψεκαστικό υλικό αποτελείται από το κατάλληλο εντομοκτόνο μαζί με υδρολυμένη πρωτεΐνη. Ο 1^{ος} δολωματικός ψεκασμός διενεργείται αρχές Ιουνίου με αρχές Ιουλίου και θα πρέπει να είναι γενικός δηλαδή να ολοκληρωθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα (7 με 10 ημέρες) σε ολόκληρη την περιοχή.